

Tegenwoordig is er veel te doen rond biodiversiteit ...

Maar wat is dat en waarom is biodiversiteit zo belangrijk? Je kunt het spelenderwijs leren op www.biodiversiteit.com of op de website van het instituut voor natuurwetenschappen zeggen ze:

“Biodiversiteit is de samentrekking van de woorden ‘biologische’ en ‘diversiteit’. Diversiteit betekent verscheidenheid. Biodiversiteit is dus de verscheidenheid van alle levende wezens: dieren, planten, zwammen en micro-organismen.”

Die verscheidenheid is er op het vlak van soorten (honden, katten, ...), van genen binnen eenzelfde soort (poedels, dalmatiërs, ...), maar ook van levensgemeenschappen (bossen, moerassen, duinen en heide).

Lang werd gedacht dat biodiversiteit een zaak was voor ‘idealisten’ met een overdreven belangstelling voor milieu, planten en dieren. Stilaan groeit het besef dat biodiversiteit voorziet in onze basisbehoeften zoals ademen, eten, drinken en een dak boven ons hoofd. Biodiversiteit biedt ons immers een brede waaier aan **producten** zoals voedsel, energiebronnen, traditionele en moderne geneesmiddelen... Daarnaast verstrekt biodiversiteit ook een groot aantal **diensten**, zoals het filteren van water, het aanmaken van zuurstof, het vruchtbaar maken van de bodem, het verminderen van het broeikaseffect, het bestuiven van fruitbomen...

Door al te kwistig om te springen met wat de biodiversiteit ons biedt doen we onszelf uiteindelijk de das om. We moeten dus oog hebben voor de toekomst, en duurzaam omspringen met wat de biodiversiteit ons biedt.

Amaai, dat was een lange inleiding...

... om te zeggen waarom Natuurpunt ... en de lokale overheden ... en Vlaanderen ... en Europa het behoud (en in de mate van het mogelijke het herstel) van biodiversiteit zo belangrijk vinden...

... om te zeggen waarom een aantal individuen die ageren tegen het natuurherstel in Averbode Bos en Heide niet echt veel inzicht hebben in onze natuur, nog nooit van biodiversiteit gehoord hebben en het algemene belang niet dienen...

... om te zeggen waarom het belangrijk is dat wij aan de basis beginnen: met onszelf, met onze lokale overheid. Op de Natuurpunt-site www.natuurpunt.be kan je zien hoe heel wat afdelingen een inventaris maakten van hoe goed (of slecht) de gemeenten bezig zijn – hopelijk een stimulans voor hen om het in de toekomst (nog) beter te doen. Wij kunnen hen daarbij helpen door mee geschikte acties voor te stellen om bijvoorbeeld Rode Lijstsoorten of hun leefomgeving te beschermen of te herstellen (Rode Lijstsoorten zijn soorten die in hun bestaan bedreigd worden).

... om te zeggen dat we in de regio nogal wat waardevolle natuurgebieden hebben: vb. het Buitengoor in Mol is één van de meest waardevolle natuurgebieden van Vlaanderen wat biodiversiteit betreft – je vindt er een indrukwekkend aantal Rode Lijstsoorten.

... om te zeggen dat, als Europa zegt dat landduinen en heide moeten beschermd (en indien mogelijk hersteld) worden omwille van de zeldzaamheid, we daar ook werk van moeten maken. En dus gaan we in Geel-Bel aan natuurinrichting doen om de natuurwaarde (en de biodiversiteit dus) te verhogen!

... om te zeggen dat we jullie steun daarbij kunnen gebruiken: op 19 oktober gaan we de mensen van Meanderland duidelijk maken wat en waarom we in Geel-Bel natuurinrichting gaan doorvoeren. Die dag en ook nadien bij het beheer (in Bel of één van onze andere natuurgebieden) is jullie hulp broodnodig...

Tot dan,

Marc Verachtert

Voorzitter Afdeling Geel-Meerhout
Juni 2008

Uitrusting voor
wandelaars, fietsers,
kampeerders,
scouts, ...

Turnhoutsebaan 19
2400 Mol
Tel. (014) 32 04 28

Korting voor leden
van NATUURPUNT!

De Rammelaars bedreigd...

Natuurpunt Ham worstelt met een ernstige uitdaging. De Rammelaars, ons natuurgebied tussen het Albertkanaal en het Kempisch kanaal, heeft te kampen met een toenemende verdroging.

Vermoedelijk trekt de waterwinning van Pidpa – aan de overzijde van het Kempisch kanaal in Olmen – het grondwater voor een deel weg, zodat de onderliggende turflagen droog komen te staan en beginnen te ‘composter’ in contact met de lucht. Hierdoor gaan deze turflagen onherroepelijk verloren. Dit zal voor een totaal andere vegetatie zorgen dan de oorspronkelijke vegetatie die we in eerste instantie proberen te beschermen... Dotterbloemen bijvoorbeeld, eens voor de Rammelaars zo kenmerkend, vind je tegenwoordig nog maar op één plekje in het gebied.

Er moest dus ingegrepen worden. Het is voor Natuurpunt Ham de bedoeling om het grondwaterpeil voldoende hoog proberen te houden, zodat de turflagen nat blijven en het zeldzame en waardevolle ecosysteem van de Rammelaars kan gered worden.

Enkele jaren geleden werd dan ook een overleg opgestart met Pidpa om de gevolgen van de drooglegging te kunnen tegengaan. In het kader van dit overleg wordt op één van de beken die door het natuurreservaat lopen (de Gerhoevenweideloo) kanaalwater geheveld, in de hoop dat dit insijpelt in de grond. Door middel van stuwen wordt getracht om dit water zo lang mogelijk in de beek te houden, om het maximaal de tijd te geven om in te sijpelen. Echter moeten we vaststellen dat de verdroging hierdoor onvoldoende kan opgevangen worden... Er moet dus méér gebeuren om tot ons gewenste resultaat te komen.

Voor Pidpa is dit overleg een verplichting in het kader van hun milieuvergunning. Echter zitten we niet met twee partijen aan tafel, maar worden er ook tal van andere ‘betrokkenen’ uitgenodigd: de Provincie Antwerpen (verantwoordelijk voor de Luikse beek, die door het reservaat stroomt), de Gemeente Ham (verantwoordelijk voor een aantal andere beken die door ons reservaat lopen), de Dienst Scheepvaart (verantwoordelijk voor het onderhoud van de kanaaldijken die langs het reservaat lopen). Tot slot komen er een aantal figuren van ‘de landbouw’ bij het overleg zitten, om hun belangen te behartigen.

En daar knelt het schoentje... Binnen het natuurgebied liggen er een aantal gronden die in eigendom of in pacht zijn bij landbouwers, die nu met de verdroging de kans hebben gezien om deze gronden te gebruiken voor landbouwdoeleinden. Vroeger gebeurde dit ook, als hooiland of weide, maar nooit voor het verbouwen van maïs. De verdroging van het reservaat is dan ook een kans voor hen, zodat zij op alle mogelijke manieren een oplossing voor de verdroging trachten tegen te werken.

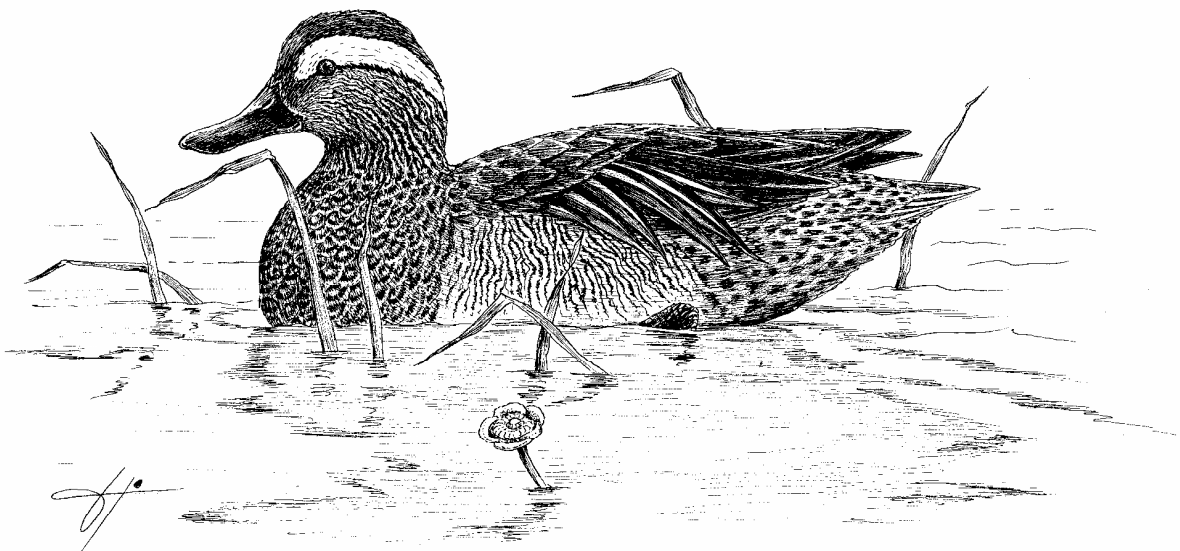
Bij het meest recente overleg werden er een aantal beschuldigingen aan het adres van Natuurpunt geuit, dat wij de bedoeling hadden om er ‘waterzieke’ gronden van te maken, dat wij van het natuurgebied een moeras wilden maken, enz. Herhaaldelijk werd er luid geroepen dat er ‘géén druppel water’ in het gebied zou bijkomen.

Er werden een aantal voorstellen gedaan door Pidpa, onder meer een bijkomende hevel op de Luikse beek, maar enkel in de zomermaanden wanneer deze beek sowieso volledig droog staat. Deze werden allemaal afgewezen – ‘géén druppel!’ zou er bijkomen. Kortom, een totale patstelling.

De gemeente Ham zorgde echter voor een doorbraak. De technische dienst en de milieudienst, die de gemeente vertegenwoordigen op het overleg, stelden voor om de beken in kaart te brengen, en metingen te doen van de waterbergingscapaciteit. Op deze manier wordt objectief bekeken in hoeverre de landbouwers hun veto kunnen verantwoorden.

Pidpa stelde tevens voor om op het terrein te gaan met landbouw en Natuurpunt, zodat we de situatie met eigen ogen konden aanschouwen. Dit is intussen gebeurd (voorjaar 2008), en er bleek duidelijk dat Natuurpunt over de hele lijn onschuldig is. Op géén enkele manier worden er 'waterzieke gronden' gecreëerd... De afwatering van de beken binnen het Natuurgebied is gegarandeerd, en het water kan er zonder problemen weg. Als er géén stuwen geplaatst werden, dan liep het hele gebied zonder probleem droog. Hét moment van dit plaatsbezoek was dan ook dat de landbouwers dienden toe te geven dat de problemen met de afwatering niet in het natuurgebied lagen, maar stroomafwaarts langs de Luikse beek... Dit is uiteraard géén verantwoordelijkheid van Natuurpunt. Echter bleek hier duidelijk dat men er niet voor terugschok om, zowel tijdens de overlegvergaderingen als tijdens het plaatsbezoek, te proberen Natuurpunt in een slecht daglicht te stellen met leugenachtige beschuldigingen. De feiten kan men wel ontkennen, maar gelukkig niet eeuwig verborgen houden!

Nu dat deze beschuldigingen opgehelderd zijn, kunnen we constructief naar een oplossing zoeken. Hopelijk is deze dan ook in de maak, zodat de Rammelaars kunnen gered worden van de ondergang. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

Natuurkroniek Meanderland – Lente 2008

1STE DECADE MAART

Za 01: Groep van 30 **Kraanvogels** over E313 Geel (bron Belgian Birds)
 Zo 02: Eerste zingende **Tjiftjaf** in Mol De Maat (Jef Sas)
 Wo 05: min. 16 **Grote Zilverreigers** komen slapen aan Put Stroobants Mol (Lex Peeters)
Goudvinken lieten zich bewonderen in het Buitengoor Mol op 02/03 (2 ex. Paul Wouters + Marianne Horemans), op 07/03 (6 ex. Jan Dirkx) en op 08/03 nog 3 wijfjes aan het Ecocentrum (Luc Damen).

2DE DECADE MAART

Di 11: Dessel Witgoor: 1 **Rode Wouw** en 2 **Ooievaars** op trek (Manu Vermeulen)
 Wo 12: Balen De Most: 2 **Grote** en 2 **Kleine Zilverreigers** overtrekkend naar Noord-West.
 Ter plaatse: 2 **Bokjes**, 3 **Houtsnippen** en 6 **Waterpiepers** (Manu). Ook in Balen Scheps waren 4 **Grote Zilverreigers** en 4 **Waterpiepers** aanwezig (Rutger Barendse).
 Do 13: Over de Riebos in Lommel vlogen 2 **Appelvinken** en 1 **Rouwkwikstaart** bleef even ter plaatse (Lex Peeters).
 Vr 14: Boven de Ronde Put Postel cirkelden zeer hoog 4 **Ooievaars** wolk in en wolk uit. In Arendonk 't Goorken begon een eerste **Blauwborst** even te zingen en in Retie Grote Kievit kwamen 20 **Grutto's** slapen (Lex Peeters).
 Za 15: 13 **Kraanvogels** over Obroek Retie schijnbaar invallend op de Reuselse Moeren (Lex Peeters) en 12 ex. naar Noord over Den Diel. Daar op de Grote Sprietput nog een onrustig groepje van 4 mannetjes en 3 wijfjes **Grote Zaagbek** (C. Vandeweyer).
 Een voormiddagje trektellen op de Riebos leverde 18 **Buizerden**, 2 **Blauwe Kiekendieven**, 9 + 10 + 3 **Goudplevieren** en 11 **Putters** op (Toon Janssen).
 Zo 16: Bij de watervogeltelling werd op het Zwart Kot Postel een **hybride Kuif- X Tafeleend** ontdekt. Het beestje leek veel op een mannetjes Toppereend (maar dan zonder kuif!). Op put Rauw zwom een mannetje **Grote Zee-eend**.

De 2de decade van maart leverde al de 3 zwaluwsoorten op in onze regio:

- op 15/03 noteerde Lex Peeters 2 **Oeverzwaluwen** boven Lommel Maatheide
- op 16/03 vlogen 3 **Boerenzwaluwen** in Geel Malesbroek (Werner Langhmans)
- op 17/03 4 **Huiszwaluwen** jagend boven reservaat De Maat Mol (Jef Eykmans)

Ma 17: Over Balen trok een groep van 30 **Kraanvogels** naar Noord (Rutger Barendse).

3DE DECADE MAART :

Za 22: 1 **Kleine Zilverreiger** op de slikplaat aan de Grote Zandput (Fons Luyten).

Zo 23: In Retie Prinsenpark zwom 1 mannetje **Krooneend** (Erik Peetermans) en in Geel Zammelsbroek zelfs 1 koppel (Herman Berghmans, Ludo Verwimp).

Za 29 : Toon Janssen telde bij zijn trektelling op Maatheide 19 **Putters** en 1 **Bonte Strandloper** als voornaamste krenten in de pap.

Dré Dekoning en Luc Damen zagen rond 14.30 uur de eerste **Visarend** van het voorjaar aan de Grote Zandput en op zo 30 zag Luc er nog één hangen boven Vercammen Mol. Boven zijn tuin in Geel zeilde toen ook een **Zwarte Wouw** over.

Geel Zammelsbroek: 2 **Hermelijnen** (al in hun bruin zomerkostuum) lieten zich langdurig tijdens hun paringsspel bewonderen (D. Plu).

Ma 31: Even buiten de regio dan: Michel Huysmans telde op de Cartierhei in Eersel (NL) 8 koppels **Geeoorde Fuut** (baltsend) en 20 tot 30 **Zwartkopmeeuwen** in de Kokmeeuwenkolonie aldaar. Tom Schildermans was op pad in het Hageven Neerpelt en werd daar verrast door een roepende **Roerdomp**.

1STE DECADE APRIL :

Hoogtepunten: Grote Zilverreigers; Geeoorde Fuut; Grote Zee-eend; Zwarte Wouwen; Arend Spec.; Visarenden; Bruine Kiekendieven; Smelleken; Bontbekplevier; Bonte Strandloper; Bokje; Regenwulp; Dwergmeeuwen; Geelpootmeeuwen; Zwartkopmeeuwen; Koekoek; Waterpiepers; Tapuit; Sijs; Barmsijs; Putters.

Op 05/04 werden Lex Peeters en Nico Venema aangenaam verrast door een gemengde en compacte groep van 17 **Geeoorde Futen** (in zomerkleed) met 3 koppels **Smient** en 3 ex. **Dodaars** op de grote baggerput van Lommel Maatheide. Ook op de Miramar in Mol ontdekten ze diezelfde dag nog 2 ex. in zomerkleed.

Op 04/04 was het mannetje **Grote Zee-eend** nog altijd aanwezig (nu al 3 weken) op Put Rauw (Lex) en op 06/04 ontdekte Luc Damen een wijfje op de Maatheide-put.

Zwarte Wouwen trokken in deze periode over op 05/04 Miramar Mol (Lex + Nico); 06/04 Maatheide (Lex), 10/04 2 ex. Geel-Bel (Manu) en op 09/04 over Maatheide (Toon Janssen en Michel Emmers), maar nu in gezelschap van een **Arend spec.** Om 11.35 uur verscheen deze vogel ten Zuiden van de telpost in beeld, maar het dier, met meeste kenmerken van een Zeearend, kwam niet dichtbij genoeg om hem/haar overtuigend te determineren. Dus bleef het bij **Arend spec.**

Doortrekkende **Visarenden** op 03/04 Grote Zandput; 08/04 Nyrstar Wezel en 09/04 Maatheide (2ex). **Smellekens** passeerden de telposten Kristallijn en Maatheide op 04/04 en 09/04.

Ook de trek bij steltlopers kwam stilaan op gang: 04/04 1 **Bontbek** (Kristallijn – Lex); 05/04 5 **Regenwulpen** (Maatheide – Lex en Nico) en op 06/04 8 **Bonte Strandlopers** (Maatheide – Lex). Op 01/04 in de Most in Balen noteerde boswachter Manu Vermeulen: 6 **Witgatjes**, 18 **Watersnippen**, 1 **Bokje** en 4 roepende **Waterrallen**.

2 **Dwergmeeuw**tjes bleven boven de Stortplas Mol 'bijtanken' van 04/04 tot zeker 07/04 en een adulte **Geelpootmeeuw** zat op 02/04 aan de Grote Zandput en op 04/04 aan het Kristallijn (Lex).

Een eerste **Tapuit** en een eerste **Koekoek** lieten zich op 09/04 zien aan de telpost op Lommel Maatheide (Lex).

4 **Waterpiepers** in de Most op 03/04 (Manu) en 2 ex. aan de Grote zandput op 07/04 (Lex). Op 03/04 zag Manu nog 8 **Putters** aan het Kristallijn en op 04/04 passeerden daar nog 3 **Barmsijsen** (Lex).

2DE DECADE APRIL:

Hoogtepunten: 2 Geoorde Futen; Ooievaar; 2 Krooneenden; 5 Middelste Zaagbekken (in groep); 1 mannetje Grote Zee-eend; diverse Visarenden; 1 Zwarte Wouw; Smellekens; Boomvalk; Bosruiter; Regenwulpen; div. Dwergmeeuwen; Geelpootmeeuwen; 1 Zwarte Stern; 2 Velduilen; 1 Engelse kwik; diverse Beflijsters; 1 Raaf; Grasmus; Sprinkhaanzanger; Nachtegaal; Gekraagde Roodstaarten; Bonte Vliegenvangers, Kuifleeuwerik.

2 **Geoorde Futen** lieten zich nog zien op put Maatheide op 16/04 (Toon Janssen + Michel Emmers) en op 18/04 vloog een **Ooievaar** boven Lommel (Rik Delchambre). Het mannetje **Grote Zee-eend** en een mannetje **Krooneend** werden nog geregeld gespot op Put Mol-Rauw. Op 14/04 zag Lex Peeters daar ook een groepje **Middelste Zaagbekken** (allen nog in winterkleed – zie foto op Birdingkempen).

Visarenden trokken nog over telpost Maatheide op 12, 14 en 18/04 (2 ex.); op 13/04 ook 1 ex. over Geel Zammelsbroek (Jos Volders). Op 16/04 nog 1 Zwarte wouw om 18.10 uur aan het Kristallijn afzakkend naar Noord-Oost (Lex). **Smellekens** passeerden de telposten op 11, 12, 17 en 19/04. De eerste **Boomvalk** werd genoteerd op Maatheide op 14/04 (Toon en Michel). Max. van 5 ex. **Bruine Kiekendieven** op trek aldaar op 19/04.

Op 13/04 foerageerden 13 **Groenpootruiters** langs de put op Maatheide alvorens verder door te trekken en op 16/04 zelfs 21 ex. aan Retie Kattestaart (Werner Langhmans). Maximum aantal met 7 wassende en poetsende **Regenwulpen** op 15/04 te Retie Grote Kievit (Eddy Vaes). Een eerste **Bosruiter** werd genoteerd op 18/04 te Lommel Maatheide (Manu Vermeulen).

Op 18/04 zaten 2 ad. **Geelpootmeeuwen** aan de Molse Grote Zandput en op 13/04 een onvolwassen **Pontische Meeuw** (Lex). Een eerste **Zwarte Stern** bezocht Put Rauw op 19/04 (Eddy Vaes).

Jos Volders kreeg in zijn tuin in Geel-Zammel een **Draaihals** op bezoek op 13/04.

Op 14/04 werden 2 **Velduilen** opgestoten op Den Driehoek Wezel door een agent die een snelheidsbord ging opstellen! Manu Vermeulen zag ze zeer laag vliegend vertrekken richting Maatheide, daar werden ze echter niet opgemerkt door de aanwezige tellers. De eerste 3 **Gierzwaluwen** werden hier al wel genoteerd op 18/04.

Op 16/04 vielen 16 **Gele Kwikken** in aan het Kristallijn waaronder 1 mannetje **Engelse Kwik**.

Beflijsters trokken door over telpost Maatheide op 18 /04 en 19/04 met resp. 6 ex. en 10 ex. (Lex, e.a.).

Nog wat fenologie: eerste **Bonte vliegenvanger** op 12/04 aan de Ronde Put (Koen Desmet); eerste

Sprinkhaanzanger op 15/04 aan de Grote Zandput (Michel Huysmans) en eerste **Nachtegalenzang** op 20/04 op parking Kleppende Klipper en einde 12-urendreef De Maat Mol (Jef Sas). Naast de Velduilen werd Manu op 14/04 ook aangenaam verrast door een zingende **Kuifleeuwerik** op Den Driehoek Wezel: doortrekker of broedvogel?

Zeker broedgeval van **Grote Gele Kwik** aan Lommel Blauwe kei. Waar zaten er nog?

Topteldag op 20/04 telpost Lommel Maatheide (Lex Peeters, Eli Van Audenhove, Eddy Vaes, Toon Janssen):

met 6 ex. **Geoorde Fuut** eerst ter plaatse dan vertrokken; 2 ex. Grote zilverreiger; 2 ex. Smient; 1 ex. Bruine kiekendief; 8 ex. Boomvalk (pas na 13 uur); 2ex. **Slechtvalk**; 3 ex. **Bontbekplevier**; 9 ex. **Dwergmeeuw**; 3 ex. Gierzwaluw; 30 ex. Boompieper; 2.866 ex. Graspieper; 70 ex. Gele Kwik; 1 ex. Tapuit; 5 ex. **Beflijster**; 3 ex. **Putter** en last but not least 1 ex. **Raaf** om 14.11 uur. Alle kenmerken zoals de lange wigvormige staart vielen mooi waar te nemen in de telescopen voor de vogel op thermiek ging en weggleed naar Noord-Oost.

3DE DECADE APRIL:

Hoogtepunten: 3 + 6 Geoorde Futen; 3 Purperreigers; 2 Ooievaars; Toppereend; Grote zee-eend; 3 Kraanvogels; Visarend; Zwarte Wouwen; Rode Wouwen; Regenwulpen; Kemphanen; 104 Dwergmeeuwen; 2 Grote Mantelmeeuwen; Dwergsterns; Noordse Sterns; eerste Visdieven; Engelse Kwik; 1 Raaf; 1 Hop; Beflijsters

Geoorde Futen waren ook nu weer van de partij op 21/04 Maatheide (3 ex. – Lex Peeters) en 24/04 Wezel oude Glasfabriek (6 ex. – Werner Langhmans).

Op 24/04 (1 ex.) en 29/04 (2 ex.) passeerden **Purperreigers** over telpost Maatheide en op 30/04 ook 2 **Ooievaars**.

Op 29/04 ontdekte Lex Peeters 's morgens 1 koppeltje **Toppereenden** op de put van Maatheide en het mannetje **Grote Zee-eend** was toen nog steeds aanwezig op Put Rauw.

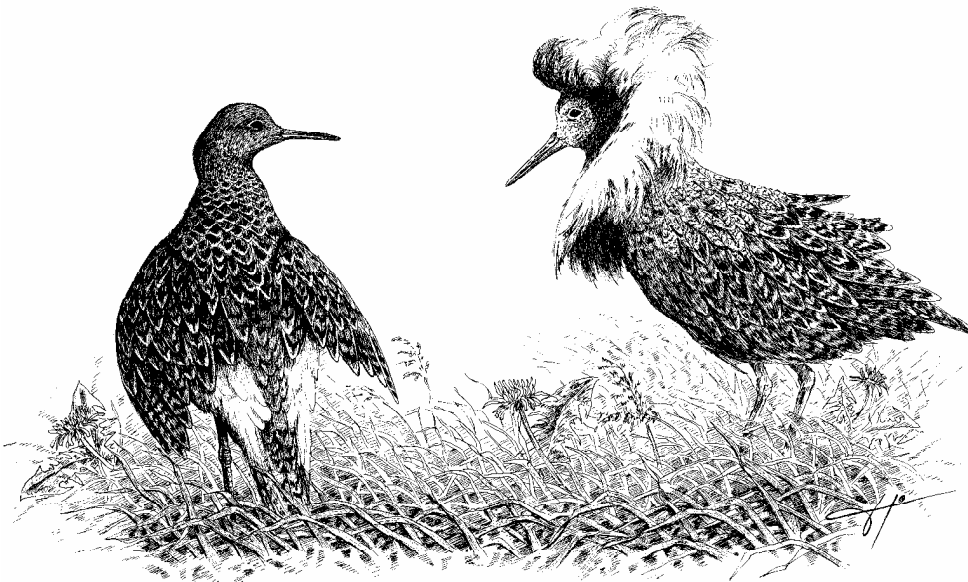
Zomertaling op 26/04 in Geel-Bel (Manu).

Op 24/04 nog 1 **Visarend** en 1 **Bruine kiekendief** aan de Grote Zandput (Manu). Op 23/04 's namiddags kreeg Tom Van De Venne bij zijn trektelling aan het Prinsenpark 1 **Blauwe kiekendief**, 2 **Rode Wouwen** en 3 **Kraanvogels** in de kijker. Die middag trokken ook 3 **Rode wouwen** over Centrum Turnhout (Taxandriaforum).

Op 26/03 trokken in totaal 3 **Zwarte Wouwen** over Mol-Rauw en op 28/03 zag Lex Peeters er bij de eerste zon van de dag (pas rond 17 uur!) eveneens 3 ex. opstijgen uit reservaat De Maat en een uurtje later volgde nog 1 ex. op trek. Ook op 29/04 nog 1 ex. over telpost Maatheide (Lex + Tom Gadeyne).

Bij de **Slechtvalkennestkastcontrole** in Mol-Donk op 23/04 vonden Herman Berghmans en Jos Van Kerckhoven slechts 2 koude eieren in de bak. Geen broedsucces dus daar dit jaar!

Op 22/04 zag Tom Vandevenne op Retie Grote Kievit eerst 46 en dan nog eens 12 **Regenwulpen** invallen om zich te wassen en te poetsen in de plas. Ph. Van Audenhove noteerde op 28/04 1 mannetje (met zwarte pet en borst) en 4 wijfjes **Kemphaan** 's avonds aan de Molse Grote Plas.

2 **Grote mantelmeeuwen** waren aanwezig op Maatheide op 23/04 (Lex, Toon en Michel) en een **Pontische meeuw** op 21/04 aan de Molse Grote Zandput (Lex). De show werd echter in deze periode gestolen door de **Dwergmeeuwtjes**: 24/4 Maatheide (14 ex.); 27/04 Put Rauw: eerst 12 adulte ter plaatse (Eddy Vaes), maar rond 18 uur zagen Nico Venema en Lex Peeters daar niet minder dan 104 (!) ex. in een compacte groep invallen op het water. Even later gingen ze jagen en roepend vertrokken ze dan in grote groepen naar Noord-Oost. 2 **Dwergsterns**, 2 **Visdieven** en 2 **Zwarte sterns** sloten zich hierbij aan. Op 28/04 weer een groepje van 11 ex. + 1 onvolwassen ex. ter plaatse.

Ook sterns waren in deze decade van de partij: **Noordse sterns** op 23/04 (2) en 26/04 (1); **Visdief** 26/04 (1) en 27/04 (3); **Zwarte sterns** op 26/04 (1) en 27/04 (4) en zoals hierboven al vermeld ook 2 **Dwergsterns** op 27/04 (Put Rauw).

Op 08/04 kon Wil Boudewijns aan de Riebos in Lommel 1 **Velduil** meer dan een uur prachtig observeren.

Bij de trektelling op Maatheide op 27/04 kwamen 1 mannetje **Engelse kwik** en 1 **Noordse kwik** door en op 29/04 alweer een **Duinpieper**. **Beflijsters** werden daar genoteerd op 23/04 (1); 27/04 (2) en 29/04 (1). Bijzonder was op 25/04 de 3de **Raaf** van het jaar aldaar. Een eerste **Wielewaal** werd op 26/04 gehoord in de Lommelse Wateringen (Monique Bogaerts) en tijdens de avondexcursie over De Maat en Den Diel kregen de deelnemers een **Snor** (bleef nog tot in mei zingen) te horen en een baltsende **Houtsnip**. Ook de **Rugstreepadkoren** waren toen erg actief. De **Nachtegalen** (toch minimum 5 zangposten) wilden toen minder goed meewerken (Jef Sas).

Op 25/04 liet een **Wezeltje** zich nog eens betrappen in De Most door boswachter Manu Vermeulen. Het was voor hem al weer jaren geleden dat hij zo'n beestje nog eens in levende lijve gezien had.

1STE DECADE MEI:

Hoogtepunten: Purperreiger; 4 Kleine Zilverreigers; Grote Zilverreiger; diverse Ooievaars; Zwarte ooievaar; Krooneenden; Zomertalingen; Grote Zee-eenden; Bastaard- of Schreeuwarend; Visarenden; veel Zwarte Wouwen; Rode Wouw; 2 Grauwe Kiekendieven; sterke Wespndieventrek; 2 Roodpootvalken; Morinelplevier; Kluut; Kanoet; diverse Temminck's Strandlopers; Kleine Strandloper; 1 Velduil; veel Dwergmeeuwen; Visdieven; veel Zwarte Sterns; diverse Duinpiepers; 2 Roodkeelpiepers; 1 Snor; Europese Kanaries ; 1 Ortolaan

2DE DECADE MEI:

Hoogtepunten: Geoorde Fuut; 5 Ooievaars; Brandgans; Casarca's; Roodschoudertaling; Krooneenden; Wespndieven; Zwarte Wouwen; Rode Wouw; Vale Gieren; Bruine Kiekendieven; Smelleken; Boomvalken; Kwartels; Bontbekplevieren; Morinelplevier; Drieteenstrandlopers; Kleine Strandloper; Temminck's Strandloper; Bonte Strandlopers; Tureluurs; Groenpootruiters; Bosruiters; Dwergmeeuwen; Zwarte Sterns; Duinpieper; Roodkeelpieper; Paapje; Beflijster; Snor; Fluiters

3DE DECADE MEI :

Za 24: Karel Van Endert stelde vast dat de meeuwenkolonie (een 200-tal nesten van **Koken Zwartkopmeeuwen**) aan het oude Glasfabriek in Wezel Cité volledig mislukt was door toedoen van een stropende **Vos**. Hetzelfde gebeurde daar al eens in 1997. Hopelijk komen ze volgend jaar weer en blijft de vos dan weg!

Zo 25: Put Mol-Rauw: 2 **Zwarte Sterns** en 1 onvolwassen **Dwergmeeuw** jagend boven de put (Eddy Vaes). Luc Damen zag vanop zijn terras in Geel alweer 2 **Zwarte Wouwen** op thermiek gaan (12.45 uur).

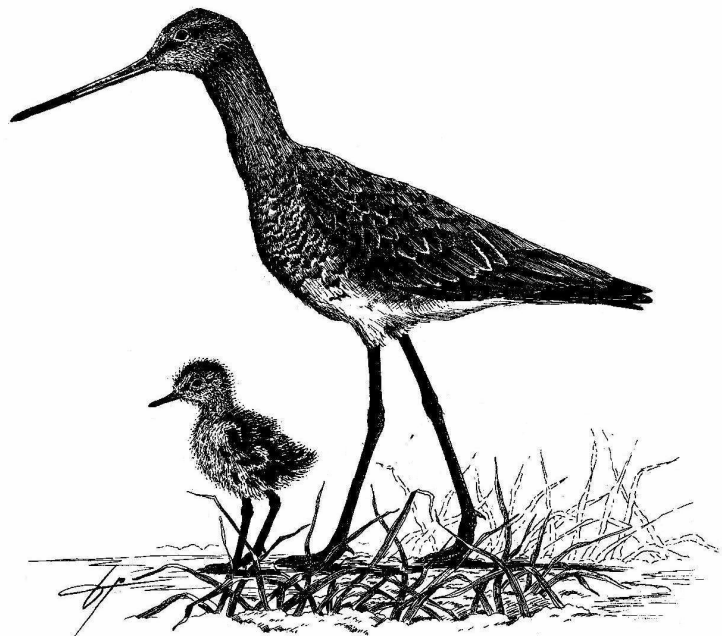

Heel vogelend Vlaanderen kwam op 25 en 26 mei afgezakt naar de mijnterril van Zwartberg: **17 Vale Gieren** brachten er de nacht door in de bomen. Foto's van Monique Bogaerts zijn te bewonderen op de Birdingkempen site.

Wo 28: Op de Dekshoevevijver in Geel werd een zingende **Grote Karekiet** ontdekt door Willy Peeters. Bleef daar aanwezig tot zeker 30 mei (diverse waarnemingen). Michel Huysmans miste 's avonds wel de Grote Karekiet, maar zag wel een late **Grote Zilverreiger** in de middenrietkraag (nog aanwezig op 1 juni trouwens – Luc Damen).

Zoals je hierboven al kan lezen, heb ik mij voor de eerste en tweede decade van mei nu beperkt tot de hoogtepunten van deze TOPperiode voor vogelaars. Deze 'highlights' zullen natuurlijk nog met meer details uitgelicht worden in de volgende editie van Meander. Wil je er nu al meer over weten, ga dan een kijkje nemen op <http://groups.google.com/group/birdingkempen> waar je ook kan inloggen om op de hoogte te blijven van de meest recente waarnemingen in de regio. Nieuwe vogelwaarnemingen worden dus best op deze site gepost of bij LOC-coördinator Jef Sas, Wildstraat 8, 2400 Mol (tel. 014 31 26 57 of via mail: maes.kris@skynet.be)

Ook de zusterforums van onze andere werkgroepen zijn een bezoekje meer dan waard: <http://groups.google.com/group/insectskempen> (Lex Peeters) <http://groups.google.be/group/pic6> (Rutger Barendse – flora) en je kan je natuurlijk registreren bij het recente www.waarnemingen.be zodat je op de hoogte blijft van alle waarnemingen van (zeldzame) dier- en plantensoorten in Vlaanderen. Ten slotte is voor de libellenfanaten onder ons de nieuwe site van Libellenvereniging Vlaanderen (www.odonata.be) zeker een aanrader!

Een influx van Roodpootvalken

De Roodpootvalk (*Falco vespertinus*) is in onze contreien een eerder zeldzame verschijning. Het is een vrij algemene zomergast in Oost-Europa (Hongarije, Roemenië, Rusland,...). Hij overwintert in Afrika. Sommige jaren ziet men hier een influx van Roodpootvalken van honderden exemplaren; vooral in de maand mei. Dit jaar was het weer zover. In Nederland en in mindere mate in Vlaanderen werden er heel veel Roodpootvalken waargenomen. Ook onze regio pikte een graantje van de overvloed mee. Op vrijdag 7 mei zag Lex Peeters op de telpost aan de Maatheide (Lommel) een mannetje Roodpootvalk; hij kwam om 6.25 uur aanzeilen uit het zuidoosten en bleef ruim een half uur boven het gebied jagen.

BLAUWGRIJS MET ROOD

De Roodpootvalk is een kleine valk (29-31 cm) met lange vleugels (spanwijdte 65-75 cm) die in rust bijna tot de punt van de staart reiken. Het mannetje heeft een unieke combinatie van een donker blauwgrijs lichaam en vleugeldekveren, een dofrode "broek" en onderstaartveren en lichte, zilvergrijze bovenzijde van slagpennen. De poten, de washuid en de oogring zijn helder rood. Bij het vrouwtje zijn de rug, de vleugeldekveren en de staart blauwgrijs met donkere dwarsstrepen. De borst en buik zijn licht oranjebruin en vrijwel ongestreept. Andere kenmerken zijn een roodbruine kap, een opvallend donker masker en witte wangen en oranjevlees op de poten.

De Roodpootvalk houdt van allerlei soorten open terrein met verspreide bomen, zoals steppe en bossteppe, weidegronden met verspreide bosjes, vennen en venen, moerassen, boomgaarden, etc. Hij zit vaak op een kale tak, een paaltje, een mast of een draad en stort zich als een klauwier op zijn prooi. Hij patrouilleert als een Boomvalk in de lucht, maar vaak wat lager om vliegende insecten te vangen, die hij in volle vlucht verslindt door ze met één van zijn poten naar zijn snavel te brengen. Hij bidt als een Torenavalk. Hij eet vrijwel uitsluitend insecten, maar vangt ook kleine zoogdieren (vooral veldmuizen), hagedissen, kikkers en kleine vogels.

CONCENTRATIE IN FRIESLAND

Midden mei werd het duidelijk dat er meer Roodpootvalken dan andere jaren waargenomen werden. Op 12 mei joegen er drie exemplaren op de Kalmthoutse heide en werd er een mannetje gefotografeerd in Rijkevorsel. Andere meldingen kwamen uit Gent, Lokeren, De Panne en Elen in Limburg. De volgende dagen werd de aandacht getrokken door twee plaatsen in Friesland waar zich een groot aantal Roodpootvalken begon te concentreren: op 17 mei telde men aan de Weperpolder niet minder dan 34 exemplaren en aan het Fochteloërveen 32. Dat leverde schitterende foto's op van o.a. de resten van een afgeknapt berk waarop 20 Roodpootvalken zaten. Dichter bij huis op het Cranenveld in Soerendonk (gemeente Cranendonck; Noord-Brabant) pleisterden er op 13 mei zes exemplaren, vier mannetjes en twee vrouwtjes.

Als je nu op waarneming.nl de waarnemingen van Roodpootvalken in Nederland in mei 2007 selecteert dan krijg je 69 resultaten, met maxima van 4 vogels op één plaats. Doe je hetzelfde voor mei 2008 dan levert dat 857 resultaten op met als absolute maximum: 35 Roodpootvalken in de Weperpolder op 18 mei. Het aantal resultaten is niet gelijk aan het aantal vogels. De cijfers geven aan hoeveel waarnemingen van Roodpootvalken er in de databank ingevoerd zijn. Het verschil tussen 2007 en 2008 spreekt natuurlijk wel boekdelen. Die week volgde ik de cursus "Vogelzang in het bos" en vroeg aan Koen Leysen waaraan die plotse toevloed van Roodpootvalken te wijten kon zijn.

Hij wees op de langdurige oostenwind in de eerste helft van mei ten gevolge van een krachtig hogedrukgebied boven Centraal-Europa die de vogels naar onze streken gedreven had. Daarna was de wind uit het noorden gekomen en die weerhield de Roodpootvalken ervan om door te trekken. Dat zich dan concentraties van Roodpootvalken vormden, was ook niet ongewoon. De Roodpootvalk is nu eenmaal een sociale vogel. Hij broedt in kolonies met tientallen koppels, die zich bij voorkeur installeren in verlaten nesten van Roeken. Ik hield de waarnemingen en het weer goed in het oog en op zondag 18 mei trok ik naar Soerendonk op zoek naar Roodpootvalken. Ik moest er wel de praktijkles van de cursus "Vogelzang in het bos" voor brossen.

CRANENVELD

Soerendonk ligt op een goede 50 km van Geel. Eénmaal in Hamont de grens over, ben je er al bijna. Ik kwam ertoe rond 10 uur en ik was niet de enige die op het Cranenveld Roodpootvalken hoopte te zien. Ik had er nogal snel gezelschap van twee Nederlanders, wat natuurlijk niet zo moeilijk was. Met twee mannetjes Roodpootvalk kan ik deze soort aan mijn lijstje toevoegen. Er zat die zondag ook een vrouwtje Roodpootvalk, maar dat kreeg ik niet te zien. De twee mannetjes lieten zich wel uitgebreid bekijken: vliegend, jagend, biddend, ruziemakend met een Torenavalk,... Op een gegeven moment zat een van de twee vogels gedurende twintig minuten boven op de top van een boom, rustig om zich heen te zien en zijn verenkleed wat te poetsen. Tussen 10.30 en 12.00 uur hebben we nooit langer dan tien minuten zonder Roodpootvalk gezeten. Het was bijvoorbeeld altijd kijken of er een Torenavalk of een Roodpootvalk hing te bidden.

Een paar dagen later waren de waarnemingen van Roodpootvalken over hun hoogtepunt heen. Op 23 mei zaten er nog acht in de Weperpolder en vijf aan het Fochteloërveen. De laatste waarneming in Soerendonk dateert van 28 mei (twee exemplaren). In Kalmthout zaten er die dag ook nog drie. Begin juni werd er her en der in Nederland nog een exemplaar opgemerkt. Wie daarna nog Roodpootvalken wou zien, moest zich richting broedgebieden reppen of genieten van de tientallen, honderden schitterende foto's op sites zoals www.waarneming.nl (multimedia; zoeken in multimedia); www.dutchbirding.nl (picturegallery; klik op select NL en selecteer Roodpootvalk); www.natuurfotoalbum.be en www.vogelsindekempen.nl (multimedia). Wil je snel een foto van een Roodpootvalk, kies dan voor de site van Kempenaar David Verdonck (www.davidverdonck.be). Onder vogels van A tot Z vind je een mannetje en een vrouwtje Roodpootvalk, in mei gefotografeerd in de Camargue (zie foto hierboven).

Luc Damen

Plantenwerkgroep Thalictum – kalender 2008

Met onze plantenwerkgroep Thalictum bezoeken we gewoontegetrouw verschillende reservaten in Herentals, Geel en Westerlo.

Iedereen is welkom op de excursies en beginners zullen steeds begeleid worden. De naamgeving van de planten op de excursies gebeurt steeds in het Nederlands met vermelding van de wetenschappelijke naam.

1. Zaterdag 19 juli 2008 – Herentals: Koulaak 2

In een voormalige maïsakker werd in 2004 een grote poel gegraven. De geleidelijke overgang van de oevers naar het open water zorgt voor een groot plantenaanbod.

Afspraakplaats: Parking E5-mode; hoek Oudstrijderslaan - Drijveldenstraat (te bereiken via een laterale weg van de ring rond Herentals) om 9 uur.

2. Zaterdag 26 juli 2008 – Lovenhoek (noordelijk gedeelte van IFBL c5-24-32)

Nieuw Natuurgebied van Natuurpunt dat nog nauwelijks onderzocht is. Gevarieerde zone in het zuiden van het natuurgebied. Bestaande uit oude loofbossen met o.a. Eénbes, mesofiel elzenbroekbos, herstellend grasland met o.a. Kleine valerian,...

Afspraakplaats: Kerk Vorselaar om 9 uur

3. Zaterdag 2 augustus 2008 – Olen: Olens Broek

In 2006 werd een verboste hei geplagd; zompzegge, zonnedauw en jonge hei hebben zich inmiddels gevestigd.

Afspraakplaats: infobord Roerdompstraat nr. 2 Olen om 9 uur.

4. Zaterdag 9 augustus 2008 – Westerlo Slangenwortelperceel + moeras (bodemtype: veen) D5 16 24/ FS 3160

Deze poel met Slangenwortel en Waterviolier wordt binnenkort beheerd en het is nu het juiste moment om de oevers en het bos ernaast te inventariseren.

Afspraakplaats: Snekensbrug, Bergveld Westerlo om 9 uur.

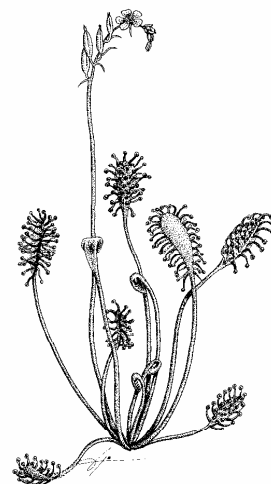
5. Zondag 17 augustus 2008 – Rucphen in Nederland (Dagactiviteit)

Afspraakplaats: om 9 uur parking zaal Nieuwland, Nederrij te Herentals (aan tankstation bij rondpunt)

6. Zaterdag 23 augustus 2008 – Neerhelst: Ven Katersbergen

Dit ven met zeer wisselende waterstand is gelegen in een weiland en werd in november 2006 uitgegraven.

Afspraakplaats: einde Larumsebrugweg aan het kanaal te Neerhelst Geel-Larum om 9 uur.

Meer info: Jeannine Simonis, 014 59 31 65, jeannine.simonis@telenet.be

Een kruis over de Aalscholver?

In veel vogelgidsen staat een Aalscholver beschreven als een vliegend kruis. Sedert jaren overwintert een relatief groot aantal van deze vogels aan de Molse Zandputten. Zoals te verwachten was, hebben we nu ook een broedkolonie van tientallen Aalscholvers in de omgeving van natuurreservaat De Maat. Voor vogelkijkers is dit wel een bijkomende attractie. Als het echter aan een bepaalde groep vissers lag, maakten ze terug een kruis over de Aalscholver. In bepaalde vistuigwinkels kan je zelfs intekenen op een petitie tegen het zwarte tuig dat onze regio overspoelt en de viswaters zou leegroven. Daar gaan we dus weer. Vissers willen geen Aalscholvers, jagers geen Vossen, duivenmelkers geen Haviken en Slechtvalken. Een lange lijst... Het is wachten op een petitie van de Limburgse Jumpende Joggers tegen de Everzwijnen in onze bossen.

Iedereen wenst een natuur 'à la carte' die aan de eigen verzuchtingen voldoet, een natuur op mensenmaat, wat niet in het plaatje past moet er maar aan geloven. De gebruikte argumenten zijn ook steeds dezelfde: er zijn er 'te veel' en ze verstoren het natuurlijk evenwicht. Dit laatste argument is hier bijzonder slecht gekozen aangezien de schade door de Aalscholver zich bijna uitsluitend manifesteert op plaatsen waar de vissen in onnatuurlijke grote aantallen voorkomen zoals visvijvers. Deze laatste zijn bovendien nog kwetsbaarder door een gebrek aan voldoende beschermende vegetatie. Het is daar niet alleen voor de vissers gemakkelijk vissen... Aalscholvers weten dat blijkbaar ook. Studies tonen aan dat de invloed van de Aalscholver in natuurlijke milieus beperkt is. Opmerkelijk is wel dat men in een dergelijke petitie zelfs zijn manier van 'jagen' verwijt; Aalscholvers kunnen in groep een soort 'drijfjacht' organiseren, waarbij ze in rij zwemmen en één voor één duiken; een indrukwekkende en efficiënte jachttechniek.

Een volwassen Aalscholver consumeert ongeveer 250 – 450 gram vis per dag. De grootte van de prooi ligt meestal tussen 10 en 30 cm. Als de vissers het hebben over de enorme hoeveelheid vis die wordt gevangen door de Aalscholvers vergeet men wel te vermelden dat de Aalscholver wel in grote aantallen overwintert maar hier in veel kleiner aantal broedt. Los daarvan is men wel geneigd die ene foto van de Aalscholver met een te grote vis als standaard te nemen. Het verhaal van de Aalscholver in Europa is het verhaal van zo veel predatoren. Genadeloos vervolgd met daardoor sterk dalende aantallen tot zelfs op de rand van de uitroeiing gebracht. Net zoals bij de roofvogels zou er ook bij de Aalscholver een belangrijke invloed geweest zijn van de pesticiden. Vooral in Nederland, Denemarken en Zweden broeden veel Aalscholvers maar de groei stabiliseert, wat er op wijst dat er stilaan een evenwicht wordt bereikt. Plaatselijke terugkeer of toename van deze soort bewijst dat er weer meer vis zit in kanalen, rivieren of plassen; de Aalscholver is de ambassadeur van de vis.

Verkorte en aangepaste tekst uit een artikel van Rik Desmet van afdeling Schelde-Leie.

Merkwaardige vondst in Neerhelst !

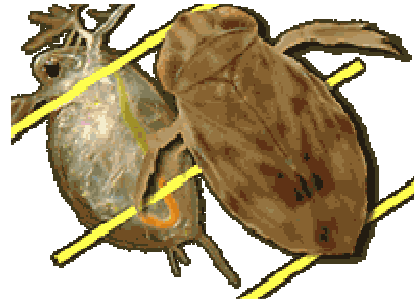
De regionale poelenwerkgroep “Waterleven” adopteert elk jaar drie poelen die onderzocht worden door middel van chemische analyses en het determineren van de aanwezige waterdientjes. Dit jaar werd de Koulaak in Herentals, de Slangenwortelpoel in Westerlo en het ven Katersbergen in Geel geselecteerd.

Tijdens één van deze uitstappen vond de poelenwerkgroep voor het eerst in deze regio het Vijverdwergduikertje (*Micronecta Scholtzi*, ook *Micronecta Meridionalis* genoemd).

De *Micronectae* (= kleine zwemmers) zijn de kleinste duikerwantsen. *Micronecta Scholtzi* kan je vergelijken met het gewoon zwemmertje (*Cymatia coleoptrata*), dat we al in 2004 in de uitgegraven vijver in Neerhelst vonden, maar dan kleiner. De mannetjes zijn 2,1 mm groot en de vrouwtjes 2,6 mm. Het zijn zandkleurige wantsjes die schokkerig rondzwemmen.

Op de afbeelding zie je de vergelijking met een gewone watervlo op een mm-verdeling (zie schuine strepen).

Sommige watervlooien zijn twee keer zo groot.

We vinden de Vijverdwergduikertjes in de zomer in de ondiepe delen van grotere wateren (diameter > 25 m), en ze overwinteren als adult of nimf in diep water. Door verontreiniging zijn ze vrij zeldzaam, maar toch is *M. Scholtzi* de algemeenste soort van het geslacht *Micronecta*, omdat ze minder hoge eisen aan de omgeving stellen. Hoewel de soort in Vlaanderen niet bedreigd is, komen we ze zelden tegen. In Nederland is *M. minutissima* meest voorkomend en *Scholtzi* zeldzaam, bij ons juist andersom.

Voedsel: Net als de overige duikerwantsen wervelen ze licht materiaal van de bodem op met hun voorpootjes, die van zeefharen zijn voorzien. Hun behoefte aan zuurstofrijk water, verklaart de voorkeur voor de ondiepe, turbulente oeverzone.

Net als bij veel andere duikerwantsen kunnen de mannetjes tsjirpen (striduleren). Het geluid van de *Micronecta* is echter veel hoger dan bij andere duikerwantsen, een voordeel gezien de goede geleiding van hoge tonen in water.

De mannetjes zijn enthousiaste zangers en ze tsjirpen in de zomer de hele dag. Hoe ze dit geluid voortbrengen is nog niet duidelijk, maar waarschijnlijk produceren ze het door met hun voorpoten langs het halsschild te wrijven.

Als de soort voorkomt dan is ze in grote aantallen aanwezig. Wij vonden echter slechts 1 exemplaar. Vermoedelijk is het een pionier die op verkenning uitging.

Jeannine Simonis
Eric Stoffelen

Cursus Steltlopers – 3, 10 en 13 september

Ieder van ons zal wel eens voor het raadsel hebben gestaan: “Is dit nu een Bosruiter of een Groenpootruiter, of is dat daar een Watersnip of een Bokje?”

Het is inderdaad niet eenvoudig om deze soorten uit elkaar te houden.

Tijdens de cursus Steltlopers worden heel wat tips gegeven om de verschillende soorten op naam te brengen. De cursus bestaat uit twee theorielessen in Geel en een praktijkles in Zeeland.

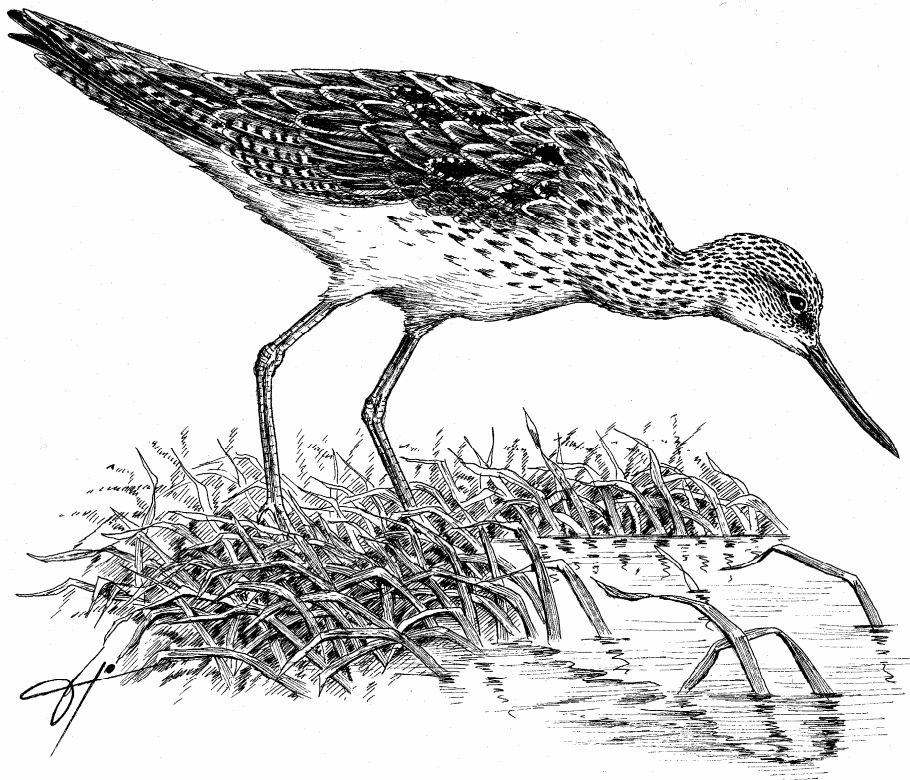
Theorie: op woensdagen 3 en 10 september van 19.30 uur tot 22.30 uur in de refter van S.A.I.O., de Billemontstraat 77, 2440 Geel.

Praktijk: zaterdag 13 september in Zeeland.

Inschrijven kan door €14 te storten op rek.nr. 001-3716635-59 van Natuurpunt Geel-Meerhout, met vermelding “cursus steltlopers”.

Meer info: Eric Peetermans, tel. 014 58 89 82

Lesgever: Koen Leysen

Cursus Natuurgids – najaar 2008

In het najaar van dit jaar organiseert Natuurpunt Meanderland een cursus natuurgids in samenwerking met het Centrum voor Natuur- en Milieu-educatie (CVN).

Wil je inzicht verwerven in de natuur en in staat zijn dit inzicht aan anderen door te geven? De cursus natuurgids leert je de natuur herkennen, begrijpen en vertalen. Van deelnemers wordt een minimale voorkennis verwacht. De cursus omvat een dertigtal bijeenkomsten, waarvan zowat de helft excursies, gespreid over één jaar. Wie deelneemt en een opdracht volbrengt, kan bovendien het attest natuurgids behalen. Na deze cursus heb je voldoende algemene natuurkennis en vaardigheden om met een groep de natuur in te trekken.

Data: de cursus start op donderdag 16 oktober en eindigt op donderdag 18 juni. De lessen vinden plaats op donderdag van 19.30 uur tot 22.30 uur, excursies op zaterdag van 9 tot 12 uur.

Inhoud cursus:

16/10	Voorstelling van de cursus en kennismaking	07/02	Veldles Landschapsecologie, Bel
25/10	Herfstexcursie, Buitengoor in Mol	12/02	Les Natuurbeleid
30/10	Les Fysisch milieu	19/02	Les Landschappen
08/11	Landschapsexcursie, Keiheuvel in Balen	05/03	Les Landschappen
13/11	Les Methodiek	14/03	Landschapswandeling, De Hutten in Meerhout
20/11	Les Methodiek	21/03	Veldles Methodiek
29/11	Praktijkles Methodiek, De Maat in Mol	26/03	Les Planten
04/12	Les Dieren	18/04	Lente-excursie, Buitengoor in Mol
13/12	Veldtechnieken Dieren, De Maat in Mol	23/04	Les Veldtechnieken Planten
18/12	Les Vogels	02/05	Landschapswandeling, Molse Nete
10/01	Winterexcursie, Buitengoor in Mol	07/05	Les Ongewervelden
15/01	Les Ecologie	16/05	Veldles Ongewervelden
24/01	Veldles Ecologie, Griesbroek in Balen	28/05	Les Natuurbeheer
29/01	Les Landschapsecologie	06/06	Excursie Natuurbeheer, De Rammelaars in Ham
		13/06	Landschapswandeling, Hageven in Neerpelt
		18/06	Slotles

Cursusplaats: Ecocentrum 'De Goren' in Mol

Cursusgeld: € 220, inclusief handboek. Bruggepensioneerden, studenten, werkzoekenden, huisvrouwen en –mannen betalen € 180.

Inschrijven & info: Jan De Schepper, tel. 014 81 12 53, jandeschepper@belgacom.net of Jan Dirkx, tel. 014 58 64 64, gsm: 0479 42 68 74, e-mail: j.dirkx@telenet.be.

Betaling: Na inschrijving schrijf je het cursusgeld over op rekening 404-3076041-29 van het CVN, met vermelding 'Cursus natuurgids Mol 2008-2009'. Je kan ook betalen met opleidingscheques (je schrijft in dat geval uiteraard geen geld over). Je bezorgt deze zo snel mogelijk aan het landelijk CVN-secretariaat, Meir 44a, 2000 Antwerpen. Het CVN aanvaardt ook Sport- en Cultuurchques.

Natuurpunt-barbecue – 13 september

Op zaterdag 13 september organiseren we naar jaarlijkse traditie onze afdelingsbarbecue. Aloïs Mertens en zijn medewerkers staan dan klaar om jou een superheerlijke barbecue voor te schotelen. Aan vegetariërs wordt ook gedacht.

Achteraf zetten we een aantal lichtvallen voor nachtvlinders. Geïnteresseerden kunnen mee de verschillende soorten determineren terwijl er nog wordt nagepraat.

Inschrijven kan bij Jan De Schepper, tel. 014 81 12 53, mail: jandeschepper@belgacom.net ten laatste op donderdag 10 september.

Prijs: € 13 voor volwassenen en € 8 voor kinderen -8 jaar.

Afspraak: Kasteelpark De Maat (langs de Postelsesteenweg in Mol-Rauw, vlakbij Sas 3 en de oude Bailey-brug) om 18 uur.

Tentoonstelling: Leven in en om het water

De poelenwerkgroep 'Waterleven' laat u kennis maken met het fascinerende leven in en om het water. Allerlei beeldmateriaal, maar vooral de aangepaste toonaquaria met **levende dieren** tonen de grote diversiteit die nog aanwezig is in onze Kempische poelen.

Enthousiaste natuurgidsen verstrekken informatie; zowel over onze inheemse dieren als over stekelbaarsjes, bootsmannetjes en geelgerande watertorren. We blijven ook stilstaan bij de talrijke exoten als Zonnebaarsjes en Amerikaanse brulkikkers.

Er staan verschillende binoculairs opgesteld en piepkleine diertjes als éénoogkreeftjes en watervlooien worden op de bijhorende monitor vertoond.

Tijdens de week worden de scholen uitgenodigd voor een actief bezoek.

In de twee omrandende weekends verwachten we het grote publiek van 10 tot 17 uur en hebben dan ook een cafetaria voorzien, waar je nog wat kan napraten en nagenieten bij een drankje en een gebakje.

Afspraak:

Zaterdag 20 t.e.m. zondag 28 september 2008, telkens van 10 tot 17 uur.

Locatie:

De schrijnwerkerij
Centrumparking Nieuwstraat
2440 Geel

Prijs: Gratis

Meer info:

Eric Stoffelen (ericstoffelen@skynet.be)
Jeannine Simonis (Jeannine.Simonis@telenet.be)

© An De Wilde

Deze tentoonstelling wordt georganiseerd in samenwerking met o.a. de Stad Geel, het OPZ Geel, Gracilis en KBC.

Open Natuurdag Ham – 28 september

Natuurpunt Ham organiseert op 28 september voor de 2de keer een Open Natuurdag. Natuurgebied De Rammelaars zet zijn deuren open voor iedere geïnteresseerde van Ham en omstreken.

Je kan er een aantal geleide wandelingen maken maar ook vrij doorheen het gebied kuieren. Deskundige gidsen loodsen je langs de mooiste plekjes van het natuurgebied. Laarzen worden aanbevolen!

In bezoekerscentrum Den Haas – een mooi en ruim ingericht gebouw – worden een aantal tentoonstellingen en verkoopstanden opgezet. Ook de recente foto's van ons gebied zullen er getoond worden.

Uiteraard is er in de loop van de namiddag animatie voor groot en klein! Iedereen kan in en rond het bezoekerscentrum terecht voor een (warm) hapje en een fris drankje!

Afspraak tussen 13 en 18 uur voor alle activiteiten aan bezoekerscentrum Den Haas, langs het kanaal Dessel-Kwaadmechelen. Op de baan Kwaadmechelen-Tessenderlo neem je tussen de 2 bruggen (één over het Albertkanaal en één over het kanaal Dessel-Kwaadmechelen) de afslag naar beneden, naar de kanaaldijk toe. Van daar volg je de bruine wegwijzers 'natuurgebied De Rammelaars'.

Meer info: Frans Hoes, tel. 011 40 18 03, gsm: 0472 57 75 15 of via mail Frans.Hoes2@telenet.be

Dia-avond in Mol - 10 oktober

Verleden jaar genoten we al van de prachtige opnames die Marc De Clerck en Ciska op hun natuurreizen op dia's vastlegden. Op vrijdag 10 oktober vervolgen we met hen onze reis door Frankrijk.

Marc en Ciska zijn immers ook deze avond onze gidsen langs verschillende natuurgebieden in La Douce France. Ook nu passeren alle aspecten van de natuur de revue. Tele-, macro- en landschapsopnames wedijveren om het meeste succes.

Afspraak: vrijdag 10 oktober om 20 uur, Ecocentrum De Goren in Mol-Rauw. Zeker noteren in je agenda!

Herfstwandeling in “De Hoge Veluwe”

Nadat – wegens omstandigheden – enkele daguitstappen werden geannuleerd, nodigen we je nu al uit voor een mooie herfstwandeling op **18 oktober 2008** in het nationaal park De Hoge Veluwe.

Het nationaal park De Hoge Veluwe is één van de oudste en grootste nationale parken in Nederland. Je vindt er maar liefst 5.500 hectaren bos, heide, vennen en stuifzand. Samen met het Kröller-Müller Museum en de beeldentuin vormt het Park een unieke combinatie van natuur, kunst en architectuur.

De Hoge Veluwe is een park waar bezoekers nog volop ruimte en rust vinden. Men kan hier uren ongestoord wandelen of fietsen op één van de gratis witte fietsen. Er zijn veel rode lijst (bedreigde) planten- en diersoorten te ontdekken. Hebt u ooit wel eens oog in oog gestaan met een edelhert, wild zwijn, moeflon of ree? Op De Hoge Veluwe kan dat!

Na een flinke herfstwandeling is er in de namiddag tevens de gelegenheid om het museum te bezoeken of er met een (witte) fiets op uit te trekken.

Afspraak: Clubhouse SCK te Mol-Achterbos om 7 uur.

Prijs: € 12 voor leden Natuurpunt, € 13 voor niet-leden

Inschrijven: Uiterlijk op 13 oktober bij Jan De Schepper, tel. 014 81 12 53, jandeschepper@belgacom.net
Graag vooraf storten op rek.nr. 001-1577791-95 van Natuurpunt Netebronnen, met vermelding ‘Hoge Veluwe’.

Een ochtend in de Rammelaars

Terwijl half Vlaanderen koers zette richting Scherpenheuvel daagden een 30-tal wandelaars op om een ochtendtrip te maken doorheen onze Rammelaars. Het was een mooie mengeling van Natuurpunt-leden, nieuwsgierigen en een aantal nieuwkomers. Die kwamen zelfs van over de grens – die van de provincie dan toch – om te genieten van een brokje Limburgse natuur.

Het weer was zoals het moet zijn op een meimorgen, een beetje koel met een beloftevol zonnetje op komst en de garantie op een droge voormiddag.

De meesten waren gewapend met een stevig paar laarzen want de hemelsluizen hadden het gebied verwend de laatste weken. Toch waren de wandelpaden de voorbije dagen al wat opgedroogd zodat ook de dapperen met wandelschoenen niet tot de enkels verdwenen in de modder.

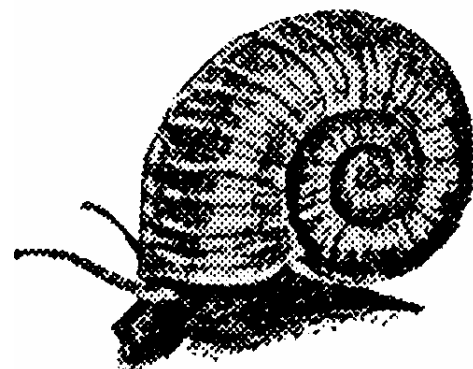
Gids van dienst was Jo, kersvers natuurgids en boordevol enthousiasme en zoals steeds uitstekend gedocumenteerd en voorzien van zijn onafscheidelijke tas met attributen. Daaruit toverde hij in de loop van de voormiddag achtereenvolgens kaarten, foto's en materialen. Jo woont ook aan de andere kant van de grens en is de trotse bezitter van een kloeke fiets die hem overal naartoe brengt. Hij heeft niet alleen de looks van een geboren en getogen natuurliefhebber maar ademt dat ook uit – met hem kan je zo vertrekken naar de (groene) oorlog!

In de loop van de voormiddag kwam zowat alles aan bod wat je maar kan te weten komen over een natuurgebied. Het ging achtereenvolgens over uilen – er logeren er nogal wat in de buurt – de waterhuishouding in het gebied, het beheer, de begrazing door Noorse fjorden en koeien en uiteraard het rijke aanbod aan planten. We hielden regelmatig halt om wat extra info te krijgen en te genieten van de mooiste plekjes in de Rammelaars. Na een 2-tal uurtjes hoorden we naast het gekwetter en getjilp van onze gevleugelde vrienden ook een aantal knorrende magen dus werd het tijd om Richard en Jerry het sein te geven dat we eraan kwamen.

Zij zorgden voor de innerlijke mens en toen we even later het bezoekerscentrum binnenwandelden rook het al heerlijk naar vers gebakken spek en eieren. Die werden met smaak en veel gretigheid verorberd samen met een tas verse koffie. Iedereen keuvelde nog wat na en rond het middaguur vertrokken de meesten voldaan richting thuisfront. De meesten het kanaal over – richting Ham, anderen terug de grens over en we hoorden geruchten van enkelen die toch nog richting Scherpenheuvel reden. Daar is het immers nooit te laat voor...

Wandelen in de ochtend – in de Rammelaars, daar wordt iedereen gewoon beter van. Afspraak volgend jaar dus ... op 1 mei!

Frans Hoes

Vogelzang in het bos

In mei organiseerde de Vogelwerkgroep van Natuurpunt Geel-Meerhout een cursus “Vogelzang in het bos”. Lesgever van dienst was – zoals gewoonlijk – Koen Leysen van Natuurpunt Educatie. Twee weken na mekaar probeerde hij ons op donderdagavond de knepen van het vak bij te brengen. Als eersten passeerden de roep en de roffel van de Groene Specht, de Grote Bonte Specht en de Zwarte Specht de revue; geen één is dezelfde. Heel handig als je ze kent en daardoor de vogels herkent. Het zijn nu eenmaal – zoals ik onlangs las – straffe mannen, die vogelaars; ze horen kleuren!

De zang van het Goudhaantje bestaat uit “siesie”-geluiden die een zestal keren op en neer gaan en afsluiten met een aflopend geheel, een tierlantijntje. Het Vurgoudhaantje daarentegen produceert een aaneenrijging van “si”-geluidjes, steeds op dezelfde toon, die naar het einde versnelt en versterkt. Ik zag menig cursist meer dan eens wanhopig in zijn haren krabben. Gelukkig werd alles uitvoerig geïllustreerd met beeld- en vooral klankmateriaal. En na een tijdje denk je dat je van een paar soorten de zang of de roep wel in je hoofd zitten hebt.

Het uur van de waarheid kwam er op zondag 18 mei, met de “praktijkles”. Van de 31 cursisten daagden er 29 op voor een wandeling door natuurreservaat De Maat in Mol-Postel, waar ze rondgeleid werden door conservator Jef Sas. Al vlug bleek dat het herkennen van een zangvogel tijdens een les iets gemakkelijker is dan in de natuur. De vogels in het gebied hadden al hun registers opengetrokken en er rolde een kakofonie van vogelgeluiden door De Maat. Ik kan het ook wat positiever omschrijven: een symfonie van vogelzang waarin het moeilijk was om de verschillende instrumenten te herkennen. Het was ook snel duidelijk waarom het herkennen van de vogelzang zo belangrijk is. Veel vogels lieten zich wel horen, maar niet zien.

De cursus had toch zijn effect gehad. Met een beetje hulp van mekaar en soms van de conservator noteerde men de volgende soorten: Roodborst, Merel, Spreeuw, Zanglijster, Grote Bonte Specht, Groene Specht, Zwartkop, Tuinfluiter, Boompieper, Goudhaantje, Snor, Koolmees, Pimpelmees, Kuifmees, Staartmees, Grote Gele Kwikstaart en heel dikwijls een paar Wielewalen. Een Bonte Vliegenvanger werd mooi aan een nestholte waargenomen; in het riet gaf de Kleine Karekiet van katoen. Een Wespindief op trek liet zich op amper 20 tot 30 meter hoogte mooi bekijken. Vier jonge Kieviten van een paar dagen oud lieten zich gewillig fotograferen. De kolonie Aalscholvers die op De Maat broeden mag niet op het lijstje ontbreken en met nog een Buizerd, een Blauwe Reiger, Wilde Eenden, Kuifeenden, Nijlganzen en Canadese Ganzen is dat lijstje compleet.

De volgende cursus gaat door in september. Koen Leysen richt de aandacht dan op stelt- en wadlopers. De praktijkdag gaat op zaterdag 13 september door in Zeeland. De liefhebbers blijven overnachten en gaan ook nog op zondag op verkenning. Het “weekend” is al vol geboekt. Voor de cursus en de praktijkdag is er nog plaats. Meer info bij Eric Peetermans (014 58 89 82) en op de website van Natuurpunt Geel-Meerhout:

<http://users.pandora.be/geme>

Luc Damen

Dag van het lieveheersbeestje 25 mei

De klasse van de insecten wordt onderverdeeld in verschillende orden: de vliesvleugeligen (*hymenoptera*) zoals wespen, mieren en bijen; de schubvleugeligen (*lepidoptera*), de vlinders; de kevers (*coleoptera*) en nog veel meer andere orden.

De orde van de kevers wordt nog eens onderverdeeld in verschillende families. We hebben de familie van de soldaatjes (*cantharidae*), de familie van de boktorren (*cerambycidae*), de familie van de bladhaantjes (*chrysomelidae*)...en de familie van de lieveheersbeestjes (*coccinellidae*).

Er zijn geen kevers die zo geliefd en herkend worden als de lieveheersbeestjes. Het kevertje heeft een hoge geliefdheidsfactor en wordt voortdurend gebruikt in publiciteit en staat dikwijls symbool voor ecologisch handelen. De enige familie van kevers waarmee ze kunnen verward worden zijn de bladhaantjes. De bladhaantjes hebben echter geen knotsvormig uiteinde aan de antennen, de mondtasters zijn niet bijlvormig zoals bij de lieveheersbeestjes en de tarsen van de bladhaantjes bestaan uit 5 delen, die van de lieveheersbeestjes uit 4 delen.

Eind 2008 verschijnt de verspreidingsatlas voor Vlaanderen van de lieveheersbeestjes. Zeven jaar hebben vrijwilligers waarnemingen doorgegeven aan het INBO. In het kader van dit project wordt ieder jaar de dag van het Lieveheersbeestje georganiseerd. De waarnemingen van die dag worden ook gebruikt voor de verspreidingsatlas. De insectenwerkgroep van onze Natuurpunt-afdeling heeft dit jaar meegewerkt aan dit project. Zo werd op 25 mei een wandeling georganiseerd met de bedoeling een beeld te krijgen van de lieveheersbeestjes die te zien zijn in Balen, Scheps.

Door het slechte weer, zwaar bewolkt en regenachtig, waren de waarnemingen aan de lage kant. Het gebied dat onderzocht werd is moerassig en niet het biotoop voor lieveheersbeestjes die voornamelijk voorkomen op droge gronden en/of in dennenbomen, zoals het Oogvleklieveheersbeestje en het Harlekijnlieveheersbeestje. We hoopten het 13-stippelig lieveheersbeestje (*hippodamia tre.*), dat gevonden kan worden op waterplanten en oevers, te zien maar vonden het die dag niet. Deze zeldzame soort is daar reeds waargenomen.

De soort die het veelvuldigst werd geïnventariseerd is het **Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje** (*harmonia axyridis*). Tijdens deze wandeling werd deze soort daar 56 maal waargenomen. Het hoogste aantal in vergelijking met de andere soorten. Een logische zaak aangezien deze kever overal en veelvuldig voorkomt. Het is een agressieve, invasieve soort. Andere soorten die waargenomen werden: **Meeldauwlieveheersbeestje** (*halyzia sed.*), **Roomvleklieveheersbeestje** (*calvia qua. -larve*), **Vloeivleklieveheersbeestje** (*oenopia con.*), **Wilgelieveheersbeestje** (*chilocoris ren*) en het **7-stippelig lieveheersbeestje** (*coccinella sept.*).

Op 8 juni stond de wandeling opnieuw in het teken van onze lieveheersbeestjes. In het Griesbroek, onder leiding van Tom Schildermans werden 213 lieveheersbeestjes op naam gebracht: 2 **Meeldauwlieveheersbeestje**, 6 **7-stippelig lieveheersbeestje**, 12 **22-stippelig lieveheersbeestje**. Absolute recordhouder is wederom het **Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje** met 193 getelde exemplaren! Van het Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje bestaan verschillende ondersoorten. Wij vonden er drie: rood met zwarte stippen (155 ex. – *Harmonia Axyridis Succinea*), zwart met 2 rode stippen (13 ex. – *Harmonia Axyridis Conspicua*) en zwart met 4 rode stippen (14 ex. – *Harmonia Axyridis Spectabilis*). M.a.w. 9,4% van de gevonden lieveheersbeestjes is inheems, 90,6% is Veelkleurig Aziatisch lieveheersbeestje (exoot). Enkele jaren geleden kwam deze soort hier nog niet voor.

Meer info over lieveheersbeestjes: www.coccinellidae.be

Eric Hantson
An Gijs

Verslag dagvlindercursus 20 – 22 juni

Van alle insecten zijn dagvlinders ongetwijfeld de meest populaire. Hun vaak opvallende kleuren, hun verschijnen bij mooi weer en hun sierlijk gefladder maken deze beestjes erg geliefd bij het brede publiek. Tijd dus om een cursus dagvlinders te organiseren.

De cursus dagvlinders ging van start met een theorieles op vrijdagavond. Met 20 deelnemers luisterden we aandachtig naar lesgever Wim Veraghtert, Natuurpunt Educatie. Hij gaf meer uitleg over de levenscyclus van een vlinder, mogelijke oorzaken over de achteruitgang van onze dagvlinders, zowel in soorten als in aantallen.

Verder werden de verschillende soorten besproken, met extra aandacht voor de veldkenmerken. Met deze kennis hebben we bagage genoeg om het veld in te trekken op zaterdag en zondag.

Zaterdag waren we te gast bij Jeannine Simonis en Leon Dille in Neerhelst. Het gebied is gekend omwille van de vlindermonitoring die Jeannine daar nu al een aantal jaren doet. Wekelijks worden de aanwezige vlinders geregistreerd. Dit is belangrijk om over een langere termijn de evolutie van onze vlinders te vergelijken.

Dagvlinders gedetermineerd: atalanta, klein geaderd witje, groot dikkopje, bruin zandoogje, icarusblauwtje en boomblauwtje

Nachtvlinders gedetermineerd: vijfvlak st. jansvlinder en witte grijsbandspanner

Zondag zijn we het Buitengoor ingetrokken met onze gidsen Marianne & Paul en vlinderspecialist Wouter Vanreusel, Natuurpunt Studie. In de hoop één van onze mooiste en zeldzame soorten te vinden, de kleine ijsvogelvlinder trokken we het Buitengoor in. Het gebied is bijzonder waardevol en herbergt een aantal zeer zeldzame soorten libellen, vlinders, planten, ...

Dagvlinders: groot dikkopje, boomblauwtje, bruin zandoogje, kleine vuurvlinder, bont zandoogje, en ja hoor ... zelfs de kleine ijsvogelvlinder was van de partij!
Rupsen van het landkaartje vonden we op de grote brandnetel.

Nachtvlinders: gewone heispanner, zwartstipspanner, gewone huismoeder, eikenprocessierups, grijze witbandspanner, stro-uiltje, nymphula nymphaeata

Juffers en libellen: beekoeverlibel, gewone oeverlibel, gevlekte glanslibel (zeldzame soort!), azuurwaterjuffer, weidebeekjuffer, watersnuffel, variable waterjuffer, breedscheenjuffer, koraaljuffer, roodoogjuffer, lantaarntje, platbuik, viervleklibel

Andere insecten: rode smalbok, heidesabelsprinkhaan, volwassen exemplaar mierenleeuw, groene zandloopkever, basterd zandloopkever, gevlekte boktor, meeldauwlieveheersbeestje, 7-stippelig lieveheersbeestje

Zoals iedereen wel weet, kampen onze dagvlinders met veel bedreigingen: versnippering van het landschap (de vlindergebieden liggen te ver uit elkaar door aanleg van wegen, kanalen, ...), bemesting, gebruik van pesticiden (zowel door landbouw als particulieren). Reeds een derde van onze dagvlinders is uitgestorven. Nog een ander derde is met uitsterven bedreigd. Het laatste derde zijn onze algemenere soorten, maar die gaan ook fel achteruit.

Als we allemaal een kleine inspanning leveren, kunnen we onze dagvlinders nog een kans geven. De meeste van onze tuinen zijn niet meer interessant voor vlinders. Vlinders hebben nectar nodig en dat vinden ze nu eenmaal niet in een kortgemaaid gazon met buxushagen. Mits kleine inspanningen kan ook jij zorgen voor een vlindervriendelijke tuin. Laat eens een bos brandnetels staan. Dit is een belangrijke waardplant voor vlinders zoals atalanta, landkaartje, kleine vos, ... Heel heilzaam voor onze vlinders is een stukje ongemaaid gras met wat wilde bloemen (zie Meander JG 7, nr. 1 & 2).

Wil je zelf dagvlinders gaan determineren?

Je kan je aansluiten bij onze insectenwerkgroep (zie p. 10 van deze Meander). We organiseren regelmatig uitstappen en de waarnemingen verschijnen op onze webpagina.

Doe ook zeker mee met de nationale vlindertelling 'Vlinder mee' van Natuurpunt op 2 en 3 augustus (zie Natuur.blad JG 7, nr. 2, p. 32 & 33).

An Gijs

Activiteiten regio Meanderland

ZONDAG 13 JULI: Boswandeling in de omgeving van de speeltuin (Meerhout)

Afspraak: parking Kinderweelde, Speeltuinstraat 12 z, Meerhout, om 14 uur

Meer info: Luc Van den Berg, 014 30 24 19, luc.vandenbergh@skynet.be

ZONDAG 17 AUGUSTUS: Libellen en vlinders in het Griesbroek (Balen-Hulsen/Olmen)

Afspraak: Straalmolen Balen-Hulsen (langs Watermolenweg/Straal) om 13.30 uur

Meer info: Tom Schildermans, 014 32 28 53, tom.schildermans@skynet.be

ZONDAG 24 AUGUSTUS: Evaluatiewandeling 10 jaar beheer Buitengoor (Mol-Rauw)

Afspraak: Ecocentrum 'De Goren', Postelsesteenweg 71, om 9 uur

Meer info: Jan Dirkx, 014 58 64 64, 0479 42 68 74, buitengoor@telenet.be

ZONDAG 24 AUGUSTUS: Wandeling in 't Gewad (Meerhout)

Afspraak: Gemeentelijke visvijver, 't Gewad, om 14 uur

Meer info: Ivan Schoemans, 014 59 49 48, ivan.schoemans@telenet.be

ZONDAG 31 AUGUSTUS: Wandeling rond de Grote Zandput (Mol-Sluis)

Afspraak: parking waterskiclub aan sas 4, Nieuwedijk Dessel, om 9 uur

Meer info: Jan Delaet, 014 31 76 98, jan.anne.delaet@telenet.be

3, 10 en 13 SEPTEMBER: Cursus Steltlopers (Geel)

Afspraak: Refter van S.A.I.O., de Billemontstraat 77, Geel om 9.30 uur

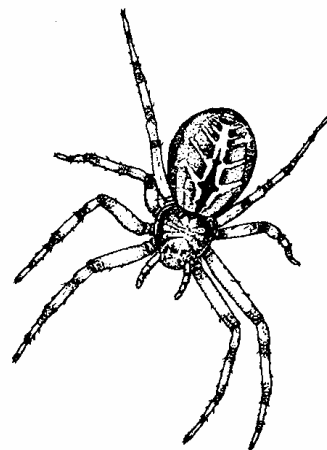
Inschrijven & info: Eric Peetermans, tel. 014 58 89 82

Meer info op p. 16 van deze Meander.

ZONDAG 7 SEPTEMBER: Wandeling in de Bleken (Mol-Achterbos)

Afspraak: sashuisje aan Sas 6, om 14 uur

Meer info: Paul Wouters en Marianne Horemans, 0496 51 02 79, paul.wouters1@telenet.be

ZONDAG 7 SEPTEMBER: Wandeling Malesbroek-De Hutten (Meerhout-Zittaart)

Afspraak: parking taverne Luihoeve (langs de Bredestraat, zijstraat van de baan van Meerhout-Zittaart naar Geel) om 14 uur

Meer info: Alex Huybrechts, 0495 84 01 43, huybrechtsalex@hotmail.com

ZATERDAG 13 SEPTEMBER: Natuurpunt-barbecue

Afspraak: Kasteelpark De Maat om 17 uur

Inschrijven & info: Jan De Schepper, tel. 014 81 12 53, mail: jandeschepper@belagacom.net.

Meer info op p. 18 van deze Meander.

ZATERDAG 20 EN ZONDAG 21 SEPTEMBER

ZATERDAG 27 EN ZONDAG 28 SEPTEMBER: tentoonstelling waterleven

Afspraak: De schrijnwerkerij, parking Nieuwstraat Geel, 10 tot 17 uur

Meer info : Jeannine Simonis, 014 59 31 65, jeannine.simonis@pandora.be

Meer info op p. 18 van deze Meander.

ZONDAG 21 SEPTEMBER: Wandeling in de Maat (Mol-Rauw)

Afspraak: parking de Kleppende Klipper, Waterstraat 53 Mol, om 14 uur

Meer info: Jef Sas, 014 31 26 57, maes.kris@skynet.be

ZONDAG 28 SEPTEMBER: Open Natuur-dag rond De Rammelaars (Kwaadmechelen)

Afspraak: Bezoekerscentrum Den Haas, van 13 tot 18 uur. Langs het kanaal Dessel-Kwaadmechelen. Op de baan Kwaadmechelen-Tessenderlo neem je tussen de 2 bruggen (één over het Albertkanaal en één over het kanaal Dessel-Kwaadmechelen) de afslag naar beneden, naar de kanaaldijk toe. Van daar volg je de bruine wegwijzers 'natuurgebied De Rammelaars'.

Meer info: in deze meander op p. 19 of bij Frans Hoes, 011 40 18 03, 0472 57 75 15, frans.hoes2@telenet.be

ZONDAG 5 OKTOBER: Wandeling in het Breeven (Geel-Ten Aard)

Afspraak: kerk Geel-Ten Aard om 14 uur

Meer info: Jeannine Simonis, 014 59 31 65, jeannine.simonis@pandora.be

ZONDAG 5 OKTOBER: Wandeling in de Vennen (Balen-Schoorheide)

Afspraak: voetbalterrein FC Cools (langs de Peer Luytendijk) om 14 uur

Meer info: Jan Hooyberghs, 0495 24 43 88, jan.i.hooyberghs@scarlet.be

VRIJDAG 10 OKTOBER: Dia- / digi-avond Natuurpunt Netebronnen

Afspraak: Ecocentrum 'De Goren', Postelsesteenweg 71, om 20 uur

Meer info: Fons Van Vlerken, 014 31 76 33, Alfons.van.vlerken@telenet.be

Oproep: Leden met dia's of filmpjes mogen zich altijd melden bij Fons Van Vlerken

ZONDAG 12 OKTOBER: Wandeling in het Sluismeer en Broekbeemden (Mol-Sluis)

Afspraak: Kerk Mol-Sluis om 14 uur

Meer info: Marianne Horemans en Paul Wouters, 0496 51 02 79, paul.wouters1@telenet.be

ZATERDAG 18 OKTOBER: Daquitstap 'Hoge Veluwe' (Nederland)

Afspraak: Clubhouse SCK, Mol-Achterbos om 7 uur

Inschrijven & info: Jan De Schepper, 014 81 12 53, jandeschepper@belgacom.net

Kite Petrel, de nieuwe verrekijker van Natuurpunt

Ze staan er voor in de rij!

10% korting voor leden van natuurpunt

Niet-ledenprijs: 395 euro (incl. BTW)

1 gratis loupe
Kite Triplet (waarde € 32)

Actie geldig tot 31/12/2008

Verkooppunten:
Natuurpunt-winkel
www.natuurpunt.be/winkel
winkel@natuurpunt.be
014-47 29 56

Natuurpunt-optiekshop
Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
son@deputter.com
050-31 50 01

Bij aankoop van een Kite-verrekijker of -telescoop

KITE TRIPLET 10X-21mm